

УДК 378.09.011.3-051:376]:[373.5:796.011.1
DOI 10.31494/2412-9208-2018-1-3-193-202

Some aspects of professional training of future physical training teachers to physical and wellness work at senior school

Деякі аспекти професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури до фізкультурно-оздоровчої роботи у старшій школі

Liudmyla Konovalska,
candidate of pedagogical sciences,
associate professor

<https://orcid.org/0000-0001-7039-1455>
konovalska23@gmail.com

Berdiansk State
Pedagogical University
✉ 4 Schmidt St.,
Berdiansk, Zaporizhzhia region,
71100

Людмила Коновальська,
кандидат педагогічних наук,
доцент

Бердянський державний
педагогічний університет
✉ вул. Шмідта, 4
м. Бердянськ, Запорізька обл.,
71100

Original manuscript received September 07, 2018

Revised manuscript accepted November 12, 2018

ABSTRACT

Within the article there are characterized modern problems of the professional training of future teachers of Physical Education for the physical-healing activity at high school. There are analyzed peculiarities of the determination of the notions "Physical culture" and "Physical education" within the modern scientific practice. There is delighted the importance of the realization of the physical-healing work at general secondary schools within modern conditions. The development of the mass physical culture and sport within the institutions of the secondary education is oriented on the strengthening of the pupils' health, on their physical development and moving activity. The existent system of the physical education and physical-healing work at high school considering the modern conditions is one of the components of the harmonious development of the personality. The physical culture is the independent and especial field of the general culture which is mainly oriented on the strengthening of the personality's health, prolongation of the creative activity during the life and improvement of complex and harmonious development of the personality; on the implementation of the gained qualities within the social, labor, professional and another ways of activity. The physical culture and sport are the essential, actual ways of the upbringing and education for the personality's harmonious development which combine in themselves the educational, healing, upbringing and other components. The connection between the mental development and physical culture and sport is really diverse and polyhedral.

The physical-cultural-healing activity is one of the most actual components of the future teacher of Physical culture. The goal of modern physical-cultural-healing work is the providing of the pupils' health strengthening as the first value. It has to be done due to the increasing of their moving activity. the teacher of the Physical culture has to teach the youth how to take care about their physical improvement, to master knowledge within the field of hygiene and how to form the active position of pupils considering the healthy lifestyle. Within the modern conditions it is very important to

develop new approaches to the increasing of the effectiveness of the professional training of the future teachers of Physical culture for the physical-cultural-healing work at high school which will provide and allow to form the competitive specialists for the labor market which would be able to grow professionally on the consistent base, to realize the whole spectrum of the professional duties.

Key words: *the term “the Physical culture”, physical education, physical activity, physical-cultural-healing work.*

Постановка проблеми. Одним із пріоритетних завдань, визначених Національною доктриною розвитку освіти України у ХХІ столітті та Цільовою комплексною програмою “Фізичне виховання – здоров’я нації”, є виховання гармонійно розвиненої, морально й фізично здорової особистості, яка відповідально ставиться до власного здоров’я та здоров’я інших як до найвищої індивідуальної й суспільної державної цінності (Національна доктрина розвитку освіти, 2002: с. 6).

В українському суспільстві на сьогодні відбуваються глобальні перетворення, які характеризуються значними економічними змінами, нестабільністю, а віднедавна й фінансовою кризою, що негативно впливає на всі сфери життя і діяльності, в тому числі і на збереження і зміцнення здоров’я молодого покоління України.

Одним з найважливіших напрямків реалізації державної політики у сфері фізичної культури і спорту є фізичне виховання у загальноосвітній школі. Рівень оздоровчої рухової активності у школярів ще далекий від бажаного. Добові потреби в рухах підлітків задовольняються в середньому на 18-22 %, а тому й дефіцит складає приблизно 80%.

Організація і проведення фізкультурно-оздоровчих заходів в режимі навчального дня є однією з умов створення оптимального рухового режиму учнів протягом навчального дня

Головна мета сучасної фізкультурно-оздоровчої діяльності – сприяння зміцненню здоров’я людей, як найвищої соціальної цінності, через підвищення рівня їх рухової активності

Саме у шкільний період відбувається формування в учнів усвідомленого ставлення до занять фізичним вихованням через заняття фізичними вправами в урочний та позаурочний час, участь у різних фізкультурно-оздоровчих і спортивно-масових заходах тощо. Вчитель фізичної культури повинен навчити молодь піклуватись про своє фізичне вдосконалення, володіти знаннями в області гігієни, формувати активну позицію здорового способу життя.

Аналіз досліджень і публікацій. Інтеграція України у світовий освітній простір вимагає постійного вдосконалення національної системи вищої фізкультурної освіти та пошуку ефективних шляхів підвищення якості освітніх послуг.

У сучасний період важливою є розробка нових підходів до підвищення ефективності професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури до фізкультурно-оздоровчої роботи у старшій школі, яка дозволить сформувати конкурентоспроможних на ринку праці

фахівців, здатних до постійного професійного зростання та реалізації усього спектру професійних обов'язків.

Учені (О. Ажиппо, П. Джуринський, Є. Захаріна, Л. Іванова, Р. Карпюк, Л. Сущенко, О. Тимошенко та ін.) ретельно досліджували теоретичні і методичні засади професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури у вищих навчальних закладах.

Науковці (Л. Ареф'єва, О. Атамась, О. Безкопильний, О. Войтовська, Л. Гальченко, В. Дручик, О. Омельчук, В. Омельяненко, Н. Самсутіна та ін.) приділяли особливу увагу з'ясуванню різноманітних аспектів які характеризують особливості підготовки майбутніх учителів фізичної культури у вищих навчальних закладах.

Мета статті полягає у характеристиці понятійних аспектів професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури до фізкультурно-оздоровчої роботи у старшій школі.

Підготовка висококваліфікованих фахівців займає особливе місце в системі фізичного виховання. Вона є основою і водночас визначальною умовою ефективного функціонування такої системи. Низка законодавчих, програмно-нормативних актів, прийнятих в Україні, покликана сприяти швидкому і ефективному реформуванню системи вищої освіти, підготовки висококваліфікованих кадрів.

Як вважає Р. Карпюк, "державі та суспільству необхідний фахівець, здатний перебудовувати свою діяльність відповідно до змін вимог ринку праці. Поворот освіти до особистості, підвищення її ролі в розвитку держави й суспільства, залежність успіху трудової кар'єри людини від високого рівня не тільки її загальної підготовки, а й професійної зумовлюють потребу в зміні підходу до цілей, змісту й організаційної структури професійної підготовки фахівців нової генерації" (Карпюк, 2005: с. 3).

Орієнтуючись на сучасні вимоги ринку праці, сучасна вища освіта до пріоритетів відносить, як зазначає Д. Пеньковець, "не тільки набуття професійних знань майбутніми фахівцями, але і вмінням оперувати знаннями, бути готовими пристосовуватися до нових потреб ринку праці, активно діяти, вміти швидко приймати відповідальні рішення в ситуаціях вибору, вирізнятися мобільністю, динамізмом, конструктивністю, здатністю до адаптації, умінням реалізувати свої творчі здібності та навчатися упродовж життя" (Пенковець, 2016: с. 212)

Покращення професійної підготовки майбутнього учителя фізичної культури на сучасному етапі потребує ефективніших шляхів організації навчально-педагогічного процесу до фізкультурно-оздоровчої роботи.

Пріоритетним завданням сфери фізичної культури і спорту є виховання національних традицій прихильності до оздоровчої рухової активності як важливого компонента здорового способу життя особистості.

На сучасному етапі розвитку суспільства фізична культура – це самостійна і особлива галузь загальної культури. Будь-які прояви життєдіяльності людини можна віднести до сфери культури, вона являє собою досвід творчої діяльності людини, узятий в її загальних, історично розвинутих і таких, що розвиваються, формах.

С. Карасевич вказує, що “культура є не окремою сферою суспільства (наука, освіта, мистецтво, спорт), а наскрізною системою, що пронизує весь соціум, всю сукупність людських відносин і методів діяльності” (Карасевич, 2017: с. 15).

К. Дмитрієв розглядає культура в сфері освіти як “універсальний механізм саморуку особистості. У свою чергу, соціокультурна освіта особистості (культура духу, культура мислення, культура діяльності, культура тіла, культура особистісних відносин) пронизує всю сферу індивідуальної свідомості людини” (Дмитрієв, 2014: с. 109).

М. Видрін виділяє наступні найбільш близькі для теорії фізичної культури визначення культури:

- культура – це міра і спосіб розвитку людини;
- культура – це якісна характеристика діяльності людини і суспільства;
- культура – це процес і результат збереження, освоєння, розвитку і поширення матеріальних і духовних цінностей.

Кожне з перерахованих визначень може бути взято за основу при розгляді поняття “фізична культура”. Науковець тлумачить поняття фізична культура як, вид культури людини і суспільства. Це діяльність і соціально значущі результати по створенню фізичної готовності людей до життя; це, з одного боку, специфічний прогрес, а з іншого, – результат людської діяльності, а також засіб і спосіб фізичної досконалості (Видрін, 1999 :с.109).

Відповідно до статті І Закону України “Про фізичну культуру і спорт” фізична культура – це “складова частина загальної культури суспільства, що спрямована на зміцнення здоров’я, розвиток фізичних, морально-вольових та інтелектуальних здібностей людини з метою гармонійного формування її особистості” (Закон України “Про фізичну культуру і спорт”, 2010: с.66).

Таблиця 1

Визначення поняття “фізична культура”

Визначення поняття	автор
Фізична культура розуміється як специфічний результат, засіб і спосіб фізичного вдосконалення людей, для виконання ними своїх соціальних обов’язків у суспільстві.	В.М. Видрін
Фізична культура- це фундаментальна цінність особистості, по скільки вона забезпечує її соціально-біологічний життєдіяльнісний потенціал, створює передумови для гармонійного розвитку, забезпечує високий рівень соціальної активності людини.	Є. Ларіна
Фізична культура- сфера культури, в основі якої лежать соціально сформовані фізичні якості та особливості людини, які характеризують фізичний стан її організму, які проявляються нею у визначеній діяльності.	В. І. Столяров
Фізична культура являє собою історично зумовлену діяльність людей з використанням фізичних вправ, а також	В. Сутула

результати такої діяльності.	
Фізична культура – це сукупність досягнень суспільства у створенні і раціональному використанні спеціальних засобів, методів і умов цілеспрямованого фізичного та духовного удосконалення людини.	Б. М. Шиян
Фізична культура використовується для характеристики різних видів діяльності людей, яка виконувалась протягом багатьох століть, для зміцнення їх тіла, покращення статури, підвищення витривалості, покращення здоров'я, для боротьби зі старінням, з метою підвищення спортивних результатів.	Center for Physical Culture and Sports.
Фізична культура являє собою філософію способу життя, який спрямований на максимальний фізичний розвиток за допомогою силових тренувань, дієти, аеробіки, спортивних змагань та самодисципліни. Конкретними його наслідками є: поліпшення здоров'я, зовнішнього вигляду, сили, витривалості, гнучкості, швидкості і загальної фізичної підготовки, а також більші знання про спортивні заходи.	Encyclopedia Britannica

Найбільш вичерпними, на нашу думку, є визначення поняття “фізична культура”, яке пропонує Т. Круцевич. На думку вченої, фізична культура – це “частина загальної культури, сукупність спеціальних духовних і матеріальних цінностей, способів їх виробництва та використання з метою оздоровлення людей і розвитку їхніх фізичних здатностей” (Круцевич, 2008 :с.10).

У складних соціально-економічних умовах, несприятливої екологічної обстановки та розмитості етичних цінностей, які поглиблюють тенденцію зниження рівня здоров'я населення, особлива роль у підготовці фізично і духовно здорової, соціально і професійно компетентної, творчо активної і мобільної, відповідальної і толерантної особистості приділяється фізичному вихованню учнівської та студентської молоді.

Засновник наукової теорії фізичного виховання П. Лесгафт стверджував, що в основі педагогічної системи лежить вчення про єдність фізичного і духовного розвитку особистості. Вчений розглядав фізичні вправи як засіб не тільки фізичного, а й інтелектуального, морального і естетичного розвитку людини. При цьому він постійно підкреслював важливість раціонального поєднання, взаємовпливу розумового і фізичного виховання. Науковець вважав за необхідне, щоб розумове і фізичне виховання йшли паралельно, інакше ми порушимо правильний хід розвитку в тих органах, які залишаться без вправи (Лесгафт, 1953 : с. 15).

Необхідно засвоїти, що фізичне виховання відрізняється від інших видів виховання тим, що в його основі лежить процес, що забезпечує навчання рухам (руховим діям) і виховання фізичних якостей.

Фізичному вихованню притаманне всі ознаки педагогічного процесу, а саме: провідна роль педагога-фахівця, організація діяльності вихователя і виховуваних відповідно до дидактичних і педагогічних ознак,

спрямованість діяльності на вирішення завдань освіти і виховання, побудова занять відповідно до закономірностей розвитку людини і т. д.

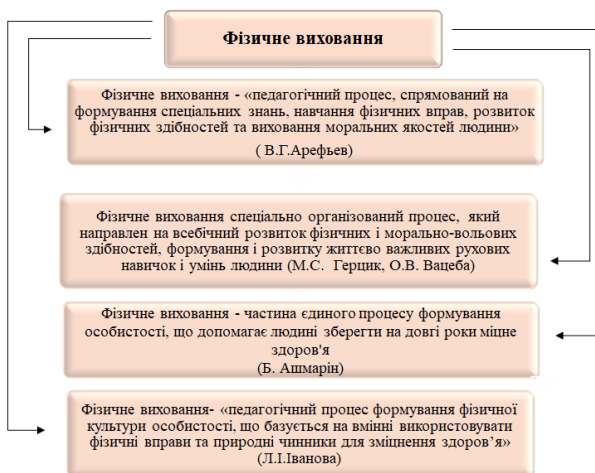
Іноземні науковці під фізичним вихованням розуміють “формування спрямованості особистості на освоєння цінностей фізичної культури, а фізкультурне навчання – цілеспрямоване формування знань, умінь і навичок з метою засвоєння цінностей фізичної культури”.

Л. Сущенко у своєму дослідженні використовує поняття “фізичне виховання” у тлумаченні як “педагогічний процес, спрямований на фізичне й духовне вдосконалення людини, оволодіння нею систематизованими знаннями, фізичними вправами та способами їх самостійного використання протягом всього людського життя” (Сущенко, 2003: с. 56).

В іншомовних словниках поняття “фізичне виховання” трактується як, “багатогранний процес організації активної фізкультурно-оздоровчої діяльності, спрямованої на зміцнення потреби в заняттях фізичною культурою і спортом, осмислення їх психофізіологічних основ, розвиток фізичних сил і здоров'я, а також вироблення санітарно- гігієнічних навичок і звичок здорового способу життя”.

Т. Круцевич вважає, що “фізичне виховання – це спеціалізований педагогічний процес цілеспрямованого систематичного впливу на людину фізичними вправами, силами природи, гігієнічними факторами з метою зміцнення здоров'я, розвитку фізичних якостей, удосконалювання морфологічних і функціональних можливостей, формування і поліпшення основних життєво важливих рухових навичок, умінь і пов'язаних з ними знань, забезпечення готовності людини до активної участі в суспільному, виробничому й культурному житті” (Круцевич, 2008: с. 11).

У теперішній час серед науковців не існує загальноприйнятого визначення поняття “фізичне виховання” (рис.1).

Рис. 1. Визначення поняття фізичне виховання

Надзвичайну роль у її розв'язанні проблеми здоров'я нації відіграє фізичне виховання. З позицій сьогодення необхідно вдосконалювати традиційні й впроваджувати нові форми і методи проведення фізкультурно-оздоровчої роботи у старшій школі. Система оптимізації роботи фізкультурно-оздоровчих і спортивних заходів в сучасній школі потребує об'єднання зусиль усіх суб'єктів навчально-виховного процесу. Завдання, що вирішуються у професійній підготовці майбутніх учителів фізичної культури до фізкультурно-оздоровчої роботи у старшій школі, спрямовані на нормальний фізичний розвиток організму учнів, вдосконалення їх рухових якостей, зміцнення здоров'я та підвищення мотивації до занять фізичними вправами.

Фізкультурна діяльності – це форма ставлення людини до навколишньої дійсності, в процесі якої здійснюється створення, збереження, засвоєння, перетворення, поширення і споживання цінностей фізичної культури.

Успішна реалізація процесів фізичного виховання, фізичної підготовки, спортивного тренування можлива лише на основі організованої фізкультурної діяльності. Фізкультурну діяльність необхідно розглядати як один з основоположних видів людської діяльності, що забезпечують ефективний розвиток органів і систем, високий рівень здоров'я і працездатності.

Сучасні науковці С. Операйло, А. Ільченко, В. Єрмолова, Л. Іванова розглядають фізкультурно-оздоровчу діяльність, “як один з основних напрямів впровадження фізичної культури”. Автори вважають, що “фізкультурно-оздоровча діяльність спрямована на підтримання та зміцнення здоров'я у виробничій, навчально-виховній та соціально-побутовій сферах” та дають пояснення, що “у навчально-виховній сфері (дошкільних виховних, середніх загальноосвітніх, професійних навчально-виховних, вищих навчальних закладах різних рівнів акредитації) фізкультурно-оздоровча робота здійснюється в поєднанні з фізичним вихованням дітей та молоді, з урахуванням стану здоров'я, рівня фізичного та психічного розвитку” (Операйло, Ільченко, Єрмолова, Іванова, 2005: с. 44)

Фізкультурно-оздоровча робота як вважає Л. Іванова є одним з основних напрямів впровадження фізичної культури в освітнє середовище, що спрямований на підтримання та зміцнення здоров'я дітей і молоді та здійснюється з урахуванням стану їх здоров'я, рівня фізичного та психічного розвитку (Іванова, 2007: с.30).

Л. Волков вважає фізкультурно-оздоровчу роботу в школі однією із складових фізичного виховання учнів і відносить до неї гімнастику до занять, під час занять (фізкультхвилинка та фізкультпауза), між заняттями на перервах (ігри на перервах), крім того автор визначає позакласну фізкультурно-оздоровчу та спортивно-масову роботу, яка організується на основі широкої самостійної діяльності учнів [Волков, 1988: с. 17]. В. Кинль розглядає фізкультурно-оздоровчу роботу в системі фізичного виховання, вважаючи її дієвим засобом підтримки розумової працездатності школярів та до них відносить: гімнастику до занять, фізкультхвилинки на уроках та фізичні вправи на перервах, щоденні фізкультурні заняття в групах

подовженого дня, дні здоров'я та спорту [Кинль, 1988: с. 3].

Стосовно завдання, що вирішуються в ході фізкультурно-оздоровчої роботи, вважається, що головна роль фізкультурно-оздоровчої роботи полягає у сприянні нормальному фізичному розвитку організму, прищепленні та удосконаленні різних рухових навичок з метою зміцнення здоров'я та сприяння масовому охопленню школярів заняттями фізичною культурою.

Отже на сучасному етапі науковці та фахівці у сфері фізичної культури і спорту по-різному тлумачать поняття “фізичне виховання” та “фізична культура”. Тому ми вважаємо, що фізичне виховання є по відношенню до фізичної культури не стільки частиною, скільки однією з основних форм функціонування в суспільстві, а саме педагогічно організованим процесом передачі і засвоєння її цінностей в рамках системи освіти. Фізкультурно-оздоровча робота розглядається має важливий напрямок впровадження фізичної культури в освітнє середовище, вона сприяє підтриманню та зміцненню здоров'я дітей і підлітків та має здійснюватися з обов'язковим урахуванням стану їх здоров'я, рівня фізичного та психічного розвитку.

Висновки. В умовах розбудови українського суспільства значну роль відіграють фізична культура та спорт, як складники загальнолюдської культури, які є важливими факторами національного прогресу та життєвим ресурсом держави, поліпшення якого повинно стати головним напрямком її соціальної політики.

Перспективи подальших досліджень вбачаємо у розробленні концепції професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури до фізкультурно-оздоровчої роботи в старшій школі.

Література

1. Волков Л.В. Физическое воспитание учащихся : учебно-метод. пособ. / Л.В.Волков. – К. : Радянська школа, 1988. – 184 с.
2. Выдрин В.М. Физ. культура и ее теория / В.М. Выдрин // Теория и методика физической культуры... Ильинич В.И. Физическая культура студента : учебник / В.И. Ильинич. – М., 1999. – 201 с.
3. Дмитрієв С. В. Презумпція культури в антропних технологіях вузівського фізкультурного навчання / С.В.Дмитрієв // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Серія: Педагогічні науки. – Чернігів, 2014. – Вип. 118. – Т. 2. – С. 108–111.
4. Закон України “Про фізичну культуру і спорт” // Вчитель. – 2010. – №9. – С.19-36.
5. Іванова Л. І. Підготовка майбутніх учителів фізичної культури до фізкультурно-оздоровчої роботи з учнями загальноосвітніх навчальних закладів: автореф. дис. на здобуття наукового ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.04 “Теорія та методика професійної освіти” / Л.І.Іванова. – К., 2007. – 22 с.
6. Карасевич С. А. Підготовка майбутніх вчителів фізичної культури до фізкультурно-спортивної діяльності в загальноосвітній школі: дис. ... канд. пед. наук / С.А.Карасевич. – Умань, 2017. – 371 с.
7. Карпюк Р. П. Підготовка майбутніх учителів фізичної культури до розв'язання педагогічних ситуацій: дис. ... канд. пед. наук / Р.П.Карпюк. – Вінниця, 2005. – 204 с.

8. Кинль В.М. Физкультурно-оздоровительные мероприятия в группах продленного дня младших школьников : пособ. для учителя В.М.Кинль. – К. : Радянська школа, 1988. – 160 с.

9. Книга вчителя фізичної культури: Довідково-методичне видання / Упоряд. С. І. Операйло, А. І. Ільченко, В. М. Єрмолова, Л. І. Іванова. – Харків : ТОРСІНГ ПЛЮС, 2005. – 464 с.

10. Круцевич Т. Ю. Теорія і методика фізичного виховання : підручник / за ред. Т. Ю. Круцевич. – Київ : Олімпійська література, 2008. – Ч. 1. – 392 с.

11. Лесгафт П. Ф. Собрание педагогических сочинений: в 4 т. / П.Ф.Лесгафт. – Москва: Физкультура и спорт, 1953. – Т. 1. – 394 с.

12. Національна доктрина розвитку освіти. Указ Президента України 17 квітня 2002 року № 347/2002. // Освіта України. – № 33. – 23 квіт. 2002. – С. 4–6.

13. Пеньковець Д. В. Компоненти професійної компетенції у майбутніх учителів фізичної культури / Д. В. Пеньковець // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Вип. 125 / Чернігів. нац. пед. ун-т ім. Т. Г. Шевченка; голов. ред. О. М. Носко. – Чернігів: ЧНПУ ім. Т.Г. Шевченка, 2016. – 418 с.

14. Сущенко Л. П. Професійна підготовка майбутніх фахівців фізичного виховання та спорту (теоретико-методологічний аспект) : [монографія] / Л. П. Сущенко; Запорізький державний університет. – Запоріжжя : Вид-во ЗДУ, 2003. – 442 с.

References

1. Volkov L.V. (1988) *Fizicheskoe vospitanie uchashchisya [Physical education of students] Uchebno-metodicheskoe posobie.* – К.: Radyanska shkola. 184 s. [in Russian]

2. Vydrin V.M. (1999) *Fiz. kultura i ee teoriya [Fiz. culture and its theory]* М. 201 s. [in Russian]

3. Dmitriev S. V. (2014) *Prezumptsiia kultury v antropnykh tekhnolohiakh vuzivskoho fizkulturnoho navchannia [Presumption of culture in anthropic technologies of high school physical education]* Visnyk Chernihivskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu. Serii: Pedahohichni nauky. Chernihiv. Vyp. 118, T. 2. (108–111) [in Ukrainian].

4. Zakon Ukrainy (2010) *“Pro fizychnu kulturu i sport” [Law of Ukraine “On Physical Culture and Sports”]* Vchytel [in Ukrainian].

5. Ivanova L.I. (2007) *Pidhotovka maibutnykh uchyteliv fizychnoi kultury do fizkulturno-ozdorovchoi roboty z uchniamy zahalnoosvitnykh navchalnykh zakladiv [Preparation of future teachers of physical culture for physical culture and health work with pupils of general educational institutions]* avtoref. dys. na zdobuttia naukovoho stupenia kand.. ped. nauk : spets. 13.00.04 “Teoriia ta metodyka profesiinoi osvity” / L.I.Ivanova. K.22 s. [in Ukrainian].

6. Karasievych S. A. (2017) *Pidhotovka maibutnykh vchyteliv fizychnoi kultury do fizkulturno-sportyvnoi diialnosti v zahalnoosvitnii shkoli [Preparation of future teachers of physical culture for physical education and sports activities in general education]* dys. ... kand. ped. nauk. Uman. 371 s. [in Ukrainian].

7. Karpiuk R. P. (2005) *Pidhotovka maibutnykh uchyteliv fizychnoi kultury do rozviazannia pedahohichnykh sytuatsii [Preparation of future teachers of physical culture for solving pedagogical situations]* dys. ... kand. ped. nauk. Vinnytsia. 204 s. [in Ukrainian].

8. Kinl V.M.(1988) *Fizkulturno-ozdorovitelnyie meropriyatiya v gruppah prodlenogo dnya mladshih shkolnikov [Physical well-being and recreational activities in groups of extended days for younger schoolchildren]* A manual for teachers: Posobie dlya uchitelya. – К.: Radyanska shkola. 160 s. [in Russian].

9. S.I.Operailo, A.I.Ilchenko, V.M.Iermolova, L.I.Ivanova (2005) *Knyha vchytelia fizychnoi kultury [The book of the teacher of physical culture]* Dovidkovo-metodychne vydannia / Uporiad. – Kharkiv: TORSINH PLLU.S.464 s. [in Ukrainian].

10. Krutsevich T.Iu. (2008) *Teoriia i metodyka fizychnoho vykhovannia : pidruchnyk [Theory and methods of physical education: textbook]* za red. T. Yu. Krutsevych. – Kyiv : Olimpiiska lyteratura.Ch. 1. 392 s. [in Ukrainian].

11. Leshaft P. F. (1953) *Sobrane pedahohycheskykh sochynenyi [Collection of pedagogical writings]* v 4 t. Moskva: Fyzkultura y sport. T. 1. 394 s. [in Russian].

12. Natsionalna doktryna rozvytku osvity.(2002) [National Doctrine of Education Development] Ukaz Prezdynta Ukrainy 17 kvitnia 2002 roku № 347/2002. // Osvita Ukrainy. – № 33. – 23 kvit. (4–6). [in Ukrainian].

13. Penkovets D. V.(2016) Komponenty profesiinoi kompetentsii u maibutnikh uchyteliv fizychnoi kultury [Components of professional competence for future teachers of physical culture]. D. V. Penkovets // Visnyk Chernihivskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu. Vyp. 125 / Chernihiv. nats. ped. un-t im. T. H. Shevchenka; holov. red. O. M. Nosko. — Chernihiv: ChNPU im. T.H. Shevchenka. 418 s. [in Ukrainian].

14. Sushchenko L. P.(2003) *Profesiina pidhotovka maibutnikh fakhivtsiv fizychnoho vykhovannia ta sportu (teoretyko-metodolohichniy aspekt) [Professional training of future specialists in physical education and sport (theoretical and methodological aspect)]* [monohrafiia] Zaporizkyi derzhavnyi universytet. – Zaporizhzhia: Vyd-vo ZDU, 442 s. [in Ukrainian].

АНОТАЦІЯ

У статті охарактеризовані сучасні проблеми професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури до фізкультурно-оздоровчої діяльності у старшій школі. Проаналізовані особливості визначення поняття “фізична культура” та “фізичне виховання” в сучасній науковій практиці. Висвітлено вагомість здійснення фізкультурно-оздоровчої роботи в загальноосвітніх навчальних закладах в теперішній час. Розвиток масової фізичної культури та спорту в закладах середньої освіти націлений, насамперед, на зміцнення здоров'я учнів, фізичний розвиток і рухову активність. Існуюча система фізичного виховання та фізкультурно-оздоровча роботи у старшій школі з позиції сьогодення є однією із складових частин гармонійного розвитку особистості. Фізична культура – це самостійна і особлива галузь загальної культури, яка спрямована головним чином на зміцнення здоров'я людини, продовження її творчої активності та життя, а також на зростання і вдосконалення її всебічного й гармонійного розвитку і використання набутих якостей у суспільній, трудовій та інших видах діяльності. Фізична культура і спорт – дієві засоби для виховання всебічно гармонійного розвитку особистості, які поєднують у собі освітню, оздоровчу, виховну та інші ланки. Багатосторонній є зв'язок розумового виховання з фізичною культурою і спортом.

Фізкультурно-оздоровча діяльність є однією з найбільш актуальних сторін праці майбутнього вчителя фізичної культури. Метою сучасної фізкультурно-оздоровчої роботи є сприяння зміцненню здоров'я учнів, як найвищої цінності, через підвищення рівня їх рухової активності. Вчитель фізичної культури повинен навчити молодь піклуватися про своє фізичне вдосконалення, володіти знаннями у галузі гігієни та формувати активну позицію школярів щодо ведення здорового способу життя. На сучасному етапі важливою є розробка нових підходів до підвищення ефективності професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури до фізкультурно-оздоровчої роботи у старшій школі, яка дозволить сформувати конкурентоспроможних на ринку праці фахівців, здатних до постійного професійного зростання та реалізації усього спектру професійних обов'язків.

Ключові слова: поняття фізична культура, фізичне виховання, фізкультурна діяльність, фізкультурно-оздоровча робота.